

men. Het is dus geen bestrijding van het stuk van de Van den Berg, maar een andere beschouwing over de brochure van mr Knibbe. Vorige week las ik in de Kerkbode van de classis Zutphen een recensie over deze brochure, waarin wel enige critiek geleverd werd, maar waarin ook werd uitgesproken, dat mr Knibbe's brochure getuigenis gaf van grote liefde tot onze kerken en tot de zending. De aanbeveling ging ver boven de critiek uit.

Ook hierover zeggen wij maar niets.

K. S.

„ONZE-LIEVE-VROUW“.

Ds G. Visé schrijft in Kamper Kb.:

In de Roomsche kerk neemt de vereering van Maria hand over hand toe. De Mariologie, de leer omtrent de maagd Maria en de moeder des Heeren neemt in de Roomsche theologie een steeds belangrijker plaats in en de Mariolatrie, de vereering van Maria een steeds gewichtiger plaats in de Roomsche vroomheid. In ons eigen vaderland wordt die Mariacultus zeer gestimuleerd door Mgr Lemmens, den bisschop van Roermond. En het vorig jaar werd in Maastricht een congres gehouden, dat geheel aan deze materie was gewijd.

Met name de voorstanders van deze toenemende Mariolatrie hopen, dat spoedig door den pauselijken stoel het dogma van Mariahemelvaart zal worden afgekondigd. Want hoewel de ten-hemel-opneming van Maria in de Roomsche kerk uit kracht van de overlevering — die naast de H. Schrift bij Rome een van de kenbronnen van het geloof is — algemeen wordt geloofd, een kerkelijk dogma is ze nog niet. Dat wordt ze eerst, wanneer de Paus haar als zodanig heeft afgekondigd. En velen hopen dat die afkondiging nog dit jaar, in het dussgensaamde Heilige jaar geschieden zal.

Zoo wordt de Roomsche kerk hoe langer hoe meer een Mariakerk. Naast de onbevleete ontvangenis des Heeren staat in Rome's kerkleer de onbevleete ontvangenis van Maria; naast de hemelvaart van Christus de ten-hemel-opneming van de Moeder des Heeren; spreekt men er gaarne — en terecht — van den Christus-Koning (men denke slechts aan Schaeppman's „Aan U, o Koning der eeuwen“, dat onder de Nederlandsche Roomschen ongeveer dezelfde plaats heeft als onder de Nederlandsche Calvinisten Da Costa's „Zij zullen het niet hebben“), daarnaast eert men met reliëfsculpturen hartstocht Maria als koningin des hemels. En al duidelijker worden in de Roomsche theologie de stemmen luid, die zelfs spreken van Maria's aandeel aan het lijden en de zoenverdienste van Christus en spreekt men van haar als van een middelares der genade! De dogmatische ontwikkeling is in Rome op dit punt nog lang niet tot stilstand en tot afsluiting gekomen. Het Mariale dogma groeit daar.

Deze stand van zaken heeft zijn wortels diep in de historie van kerk en dogma-vorming. En in deze Mariologie wreekt zich de synthese tusschen de leer der Schriften en tal van heidensche religieuze motieven, die al spoedig in de kerk doordrong. Ik denk bij deze ontwikkeling vaak aan een opmerking van wijlen prof. dr C. van Gelderen. In alle naturalistische godsdiensten treft het, dat naast een mannelijken natuurgod ook een vrouwelijke natuurgodin wordt vereerd. Zoo was het ook in den ons uit den Bijbel bekenden Baaliscultus. Daarover schrijft Van Gelderen in de Korte Verklaring der H. S. op 1 Konigen 17:33a: „Een Baal'saltaar vraagt om een masseba en een asjera. In elk geval om een masseba, want deze representeert de mannelijke godheid, aan welke het altaar gewijd is“. „Maar verder vraagt een Baal'saltaar toch ook om een asjera. Want deze mannelijke natuurgod is iets incompleet, wanneer de vrouwelijke er niet bij komt. In een naturalistisch godsbeelding komt het al spoedig tot differentieering van de beide sexen. En bij deze differentieering vraagt de eene sexe om aanvulling met de andere.“

Prof. Van Gelderen heeft in mijn studententijd deze woorden bij de behandeling van 1 Konigen 17 ook zoo gediteerd. Toen dat gebeurd was, zette hij zijn bril af en herhaalde het gediteerde in wat populairder vorm: „Ja, mijne heeren, wanneer de menschen van hun God eenmaal een onze-lieve-heer hebben gemaakt, dan komt er spoedig een onze-lieve-vrouw achteraan“. Ik geloof te mogen zeggen, dat deze typeering van de natuurgodsdiens niet alleen aan de Roomsche spreekwijze is ontleend, maar ook de sleutel is naar de oplossing van de vraag: hoe het in Rome tot deze ontwikkeling kwam? In de ontwikkeling van de

Roomsche Mariolatrie en de Mariologie werken motieven uit de heidensche natuurreligies door. Men lette er maar eens op, hoe sterk het sexe-motief in de Maria-vereeering doorwerkt: de — schijnbaar elkaar uitsluitende — motieven van het moederschap en de maagdelijkheid, de verheerlijking van de Vrouw „die Moeder was en Magde“, zooals de overigen protestantsche dichter Stalpart van der Wielen het een- uitdrukte. Zoo werken in de Mariacultus van Rome puur paganistische factoren, heidensche motieven door.

Van Gelderen heeft meer van die mooie dingen gezegd. Je moest dien man hooren kunnen.

K. S.

KERKNIEUWS

Tweetal te:

Utrecht-Noord-West, H. Bouma te Assen en A. v. d. Ziel te Groningen.

Beroepen te:

Meppel, R. te Velde te Zalk en Veecaten. Utrecht—N.W., H. Bouma te Assen.

Bedankt voor:

Nijega-Opeinde, Joh. de Wal te Rijnburg.

— INTREDE. Ds C. v. Ommen hoopt op 16 en 23 Juli zijn intrede te doen te Hattum en Heerde.

— WETSINGE—SAUWERD. Dinsdag 4 Juli was het voor de gemeente een ware feestdag; met vreugde nam de gemeente het nieuwe gebouw in gebruik. Ds D. Deddens bediende het Woord uit Efeze 2:19-22: de glorie van de N.T. kerk als heilige tempel in den Heere. Hij sprak achtereenvolgens over 1. het fundament, 2. den opbouw, 3. het doel van dezen tempel.

Hierna werden verschillende personen bedankt, die in den bouw een bijzonder aandeel hadden gehad. Schriftelijke gelukwenschen werden voorgelezen van Prof. Deddens, die in 1945 de eerste voorlichtingsvergadering geleid had, en van Br. Zeldenrust van Ten Boer. Vervolgens werd het woord gevoerd door Br. Boerema, namens de bouwcommissie, die een voorzittershamer aanbood, door Arch. van Eerden van Loppersum, door een der wet-houders namens het college van B. en W., en namens de zusterkerken van Groningen (ds v. d. Ziel), Bedum en Onderdendam (ds Spijker), Zuidwolde (ds Stel), en Hoogkerk; door de presidentes van Vrouwenver. en M.V. en den voorzitter van de J.V., die gezamenlijk fraaie gordijnen aanboden. Door Ds D. werden nog enkele andere geschenken gememoreerd (o.a. een prachtig doopbakje van Arch. van Eerden), waarvoor hartelijk werd dankgezegd. Met het zingen van Gez. 23:1 en 6 werd het samenzijn, bijgewoond door vele hrs en xrs uit de omgeving, besloten.

— ZENDINGSCOMMUNIQUE. De Gereformeerde Kerk van Zwolle, ten deze handelende in haar kwaliteit van zendingse Kerk voor den Zendingarbeid op Oost-Soemba, deelt hierbij aan de broeders en zusters der gemeenten het volgende mede:

a) Ds C. van Ommen: Deze heeft thans per 14 Juli a.s. ontslag verkregen als missionaire Dienaar des Woords van Zwolle. Op Zondag 9 Juli heeft hij te Zwolle in de beide namiddagsgodsdiensvoeringen afscheid genomen, terwijl hij zich op 16 en 23 Juli a.s. hoopt te verbinden resp. aan de Kerken van Hattum en Heerde.

b) Utrechts Mevr. Ds Goossens: Mevr. Goossens hoopt op Donderdag 13 Juli a.s. in Rotterdam scheep te gaan op de „Willem Ruys“ met de drie jongste kinderen (de andere kinderen blijven in Holland achter) teneinde zich te begeven naar het zendingsveld Oost-Soemba, waar Ds Goossens reeds weer aan zijn arbeid mocht beginnen.

In een speciaal daartoe belegde vergadering van den Kerkeraad, waar ook afgevaardigden aanwezig waren van de Gen. Deputaten voor de Zending, alsmede vertegenwoordigers van de plaatselijke zendingvereenigingen: o.a. „Mesoz“, gehouden op Maandag 3 Juli, heeft de Kerkeraad van Zwolle hartelijk afscheid van Mevr. Goossens genomen en den zegen des Heeren toegebeden.

c) Jeep: Volgens zoo pas ontvangen berichten is de Jeep (een geschenk van de Kerken in de Provincies Overijssel en Gelderland) thans op Oost-Soemba te Waingapoe aangekomen en zal, naar gehoopt mag worden, spoedig in dienst kunnen worden gesteld.

d) Zendingarbeiders: Volgens de tot hier bekende gegevens maken de zendingarbeiders (sters) het allen wel. De arbeid komt nu op gang. Levensmiddelen alleen zijn schaarsch, zoodat sedert eenigen tijd kisten met levens-

middelen naar Oost-Soemba moeten worden gezonden.

e) Oproep tot gebed: Waar uit de Pers kennis kon worden genomen van de gebeurtenissen op het zendingsveld der Christelijke Gereformeerde Kerk op Celebes, mag met dank aan den Heere worden medegedeeld, dat de arbeid op Oost-Soemba nog ongehinderd voortgaat. Wel geven pas ontvangen berichten aanleiding, om aan al onze Kerken met allen aandrang te verzoeken, in de samenkomsten der gemeente des Zondags den arbeid van onze Zending en onze broeders en zusters, die daar in onze opdracht STAAN en ARBEIDEN, in het gebed te gedenken. De Kerkeraad herinnert zichzelf en de zusterkerken aan Jac. 5:16b: „een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel“.

Moge de Koning der Kerk, Jezus Christus, den Zendingarbeid van onze Kerken gestadig doen voortgaan, opdat Zijn Rijk op Oost-Soemba „moge vorderen“. Neme hij alles wat dien arbeid zou kunnen hinderen weg en sterke Zijn Geest in de harten van de broeders en zusters der gemeenten in het vaderland de liefde voor dezen arbeid, Vermeignijldige Hij daartoe het gebed en stimuleere Hij de offerbereidheid.

Namens den Raad der Gereformeerde Kerk van Zwolle, Ds D. VREUGDENHIL, h.t. Praeses. W. VAN ESCH, Scriba.

— HOLLANDSCH ZUID-ALBERTA IMMIGRATIE-COMITE. Men schrijft ons:

„Nu ons comité een winter heeft gewerkt, is het wellicht de tijd om even stil te staan en om te zien. Wij hebben nu een achttal gezinnen mogen plaatsen rond Lethbridge en een viertal gezinnen uit andere deelen van Canada zijn eveneens tot ons gekomen. De huishouding, tellende 36 zielen op 1 Maart j.l. is nu uitgegroeid tot 130 zielen, georganiseerd in een Vrije Gereformeerde Kerk. En als we goed zien, dan zullen er wel spoedig meer gemeenten worden gevormd in West-Canada. Wij danken onzen Heere God voor den rijken zegen, dien Hij op onzen arbeid heeft gegeven, en wij gaan moedig voortwaarts, wetende dat het voor zijn zaak is, dat wij strijden.“

Ons comité wil nu al degenen, die plannen hebben in het voorjaar 1951 naar Canada te komen, opwekken om nu hun eerste voorbereidingen te gaan maken. Het neemt langen tijd voor alles klaar is, zoodat wie vroeg begint, en als er niets bijzonders gebeurt, ook voor den aanvang van het nieuwe seizoen hier kan zijn.

Het beste wat U doen kunt is U aanmelden als lid van de Geref. vereeniging tot geestelijken steun aan emigranten en geëmigreerden, secr. S. van Renssen, Poelhekkestraat 6, Utrecht, die alle gewenschte inlichtingen zal kunnen geven. Wordt eveneens lid van de C. E. C. die de technische zijde van Uw aanvraag tot emigratie zal verzorgen. Dit geschiedt, nadat overleg is gehouden met de Geref. vereeniging. U behoeft U dus vanaf heden niet meer te wenden tot de Gewestelijke Arbeidsbureaus, maar tot de Geref. ver. en C. E. C. Stel U echter ook in verbinding met den secr. van het D. S. A. I. C., Joh. de Haas, Box 270, Lethbridge, Alberta, Canada, met opgave van namen en voornamen, geboortedata en -plaatsen van alle gezinsleden en verder Uw kennis en ervaring op landbouwgebied. En vergeet vooral Uw kennis in het Engelsch spreken niet. Op deze manier werkt de zaak zoowel aan deze als aan gindsche zijde van den oceaan.

Draag altijd zorg, dat op Uw stukken vermeld wordt, dat Uw kerk is: GEREFORMEERDE Kerk (ONDERH. ART. 31 K.O.), en dat U wilt geplaatst worden door het comité De Haas. Met de autoriteiten hier in Canada is afgesproken deze aanduidingen te gebruiken en te handhaven voor de emigranten, opdat misverstand worde voorkomen en Uw rapport en A-formulier niet op het verkeerde adres komt. De officiële naam van ons comité blijft natuurlijk „Dutch South Alberta Immigration Committee“. Voorzitter is: br. D. M. Barendregt, secr. br. John de Haas, Box 270, Lethbridge, Alberta, Canada.

— VOOR H.H. STUDENTEN. Op de a.s. Predikantenconferentie (26 Sept. a.s.) wordt een referaat besproken van Ds Joh. Francke te Rotterdam, getiteld: „Enkele notities aangaande de relatie tusschen verkiezing en verbond“. Volgens besluit der vereeniging wordt dit referaat in stencil-druk aan de leden toegezonden.

In de gedachte, dat ook verschillende studenten dit referaat zouden willen bezitten, overweeg ik, een aantal exemplaren méér te doen vervaardigen. Tegen kostprijs en porto (samen f 0.70 per exemplaar) kunt u er een bij mij bestellen, mits vóór Zondag 23 Juli a.s., en uitsluitend per postwissel of per brief met 70 cts aan postzegels ingesloten. Op Maandag 25 Juli wordt het aantal der oplage opgegeven — wie dus ná Zondag 23 Juli komt, vischt achter 't net. Wie er voor voelt doe 't dus direct! Groningen, J. A. Feithstr. 20. J. SMELIK.

HEBT U AL:

STOA EN LITTERATUUR IN HET LICHT DER SCHRIFT

door wijlen Dr R. J. DAM?

Persklaar gemaakt uit nagelaten manuscripten door drs H. M. Mulder.

Dit boek is het tweede deel van den nieuwen jaargang van de R.B.-SERIE.

Abonnementsprijs f 2.90 per deel. (Voor niet-abonné's op deze serie bedraagt de prijs f 5.50.)

Abonneert U bij Uw boekhandel of rechtstreeks bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES, Giro 36000.

Boekbinderij VAN KUIJK

Voor al Uw Bindwerk.
Reformatie f 3.—
Catechismus f 2.—
Godsopenbaring . . . f 2.—

Zalmstraat 1 - Schiedamschen dijk

HET KAARTSYSTEEM voor Kerkelijk Gebruik

is weer verkrijgbaar.

Ook zijn voorradig de
KARTONNEN EN
HOUTEN
KAARTENKASTJES
voor ruim 800 kaarten

Vraag Uw boekhandelaar of den uitgever

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Giro 36000.

HEBT U.....

Zangers en Speellieden

door D. W. L. MILO

reeds in Uw bezit?

Prijs f 5.—

Inhoud: I. Inleiding; II. Grondbegrippen; III. Geschiedenis onder de Oude Bedeeling; IV. Geschiedenis onder de Nieuwe Bedeeling; V. Calvinistische Eeredienst; VI. De Gemeentezang; VII. Het orgelspel; VIII. De organist; IX. Het orgel; X. Psalmreformatie.

Bestel het bij Uw boekhandel of de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. — GOES